

ÕINE KÜLALINE. TEADUSLIKULT ORGANISEERITUD UNE NEGATIIVSED TAGAJÄRJED

Jaroslav Stelmahh

Lõike praksus lõbusalt, valgustas eemal seisvate puude tüvesid, aga meie jätkasime oma juttu ja peletasime aeg-ajalt endast sääski eemale, kes selle paari nädalaga olid meie „Nelgiga” jõudnud juba ära harjuda.

„Ta on siiski olemas,” sõnas Mõtko mõtlikult ning laksas pihuga vastu oma kaela.

„Aga Mõtko, äkki on need siiski vaid väljamõeldised?”

„Mismoodi väljamõeldised ...” ütles ta, kuid jäi samas vait.

Vali ärev mõiratus kandus üle järve, puudutas onnikatust, tõusis sealt õhku ning kajas juba hetke pärast kaugelt metsast niisama ärevalt ja kurinal vastu:

„Oo-oo-uu-uu!”

Mõtko kargas püsti.

„Kas kuulsid?”

„Kuulsin,” vastasin ma vaevu kuuldavalt.

Haarasime taskulambid ja tormasime järve äärde.

„Jääme ainult kokku!” hõikas Mõtko jooksu pealt. „Kui ühega peaks midagi juhtuma, võib teine kohe aidata.”

„Loomulikult!” ütlesin mina hääle värisedes ja juhtisin valgusjoa enda ette teele. Eestpoolt kostis mingi vali sulpsatus.

„Sinna!” Ning mul käis külm juga kõhu alt läbi.

Jooksime veel veidi maad ning jäime siis hingeldades seisma. Mõne meetri kaugusel kaldast mulksus miski.

„Näe,” ütlesin mina ja valgustasin veepinnale kerkivaid mullikesi.

„T e m a,” kinnitas Mõtko üpris ebalevalt vette astudes.

„Kuhu sa lähed?” Haarasin tal varrukast kinni. „Mis sul arus on?”

„Lase lahti!”

„Ei mõtlegi! Tule jalamaid tagasi! Oled sa hulluks läinud? Et ta su vee alla tiriks? Nagu selle rumala vasika. Heida see mõte jalamaid peast!” anusin teda ja tirisin kaaslast käisest nii kuis jaks võttis.

„Olgu pealegi. Ma siis ei lähe,” vastas ta tigidalt. „Lase lahti!”

Seisime põlvist saadik vees ning silmitsesime salapäraseid mullikesi. Aga hetke pärast oli kõik jälle vaikne.

„Nägid nüüd!” katkestas Mõtko lõpuks vaikuse. „Kõik. Aga missugune võimalus oli!”

„Oleks võtnud sul jalast kinni, ja olekski olnud sul võimalus käes!”

„Mis on siin jalaga pistmist! Kas sa siis tõepoolest ei taipa ikka veel? Võib-olla oli see meie ainus võimalus. Ja jätta see nii rumalasti kasutamata!”

„See on tõsi,” ohkasin mina. „Kuid ei saa ju eluga riskida!”

„Aga tuleta suuri teadlasi meelde! Paljudest nad oleksid avastanud, kui poleks riskinud?”

Palju? Sa rikkusid kõik ära. Kui kõik teadlased oleksid sinusugused, ei teaks maailm pooltki sellest, mida ta praegu teab!”

„Minusugused! Tuleb välja, et ma olen süüdi selles, et ei lasknud sul võib-olla kindlasse surma minna? Kui ta oleks su kinni võtnud, mis mina siis oleksin pidanud tegema, kas taskulambiga talle pähe peksma? Ta oleks ju ka minu koos selle narri taskulambiga hambusse võtnud!”

„Hea küll, hea küll ... Ma niisama, tulisest peast,” pobises Mõtko. „Anna andeks ... Tss!” sosistas ta ja haaras mul õlast kinni.

„Mis on?”

„Põõsastes sahistas keegi.”

„See näis sulle ainult nõnda!” löin ma käega. „Lähme nüüd!”

„Lähme.”

Läksime onni juurde tagasi ning pugesime sisse.

„Noh, kas väljamõeldised või mitte?” päris Mõtko mürgiselt.

„Vist on siiski tõsi.”

„Vist”... Sa ei usu ikka veel! Tahad, ma loen sulle.”

„Ma tahan magada.”

„Sa maga pealegi, aga mina loen kõva häälega ette. Paleosoikumist, kas oled nõus?”

„Eks sa loe pealegi. Jääb paremini meelde.”

„Kuula siis! „Kui me sattuksime teiega selle ajastu metsa, siis vaevalt te saaksite sellest käigust meeldiva elamuse ...””

„Seda muidugi,” jäin ma nõusse.

„Misasja?”

„Ütlen, et seda muidugi.”

„Aa-aa! ... Kuula nüüd edasi. Loen valikuliselt ...”

„Lase käia!”

„... Vaid haruharva kostis sügavas vaikuses veesolinat. Mööda sood astusid väljanägemiselt salamandritega sarnased hiiglaslikud stegokefaalid.”

„Huvitav,” mõtlesin mina Mõtko pobina saatel, „kes siin selles järves ikkagi elab? Kas me saame kord teada?”

„Vahetevahel lendasid läbi õhu suured, seitsmekümne viie sentimeetri suuruse tiivasirutusulatusega röövrohutirtsud ...” hakkas mu sõbra häälel aina vaiksemaks ja vaiksemaks jääma, kuni kustus hoopis.

Hulkusin mööda sood ringi. Miski ümberringi ei töötanud midagi head. Mürakad puutüved.

Lepiodendronid põimisid oma kroonid kokku ja nii valitses kõikjal salapärase hämarus.

Vahetevahel lendasid läbi õhu suured seitsmekümne viie sentimeetrise tiivasirutusulatusega röövrohutirtsud, põrakad ämblikud, tarakanid ja skorpionid pilgutasi pahaselt oma silmi.

Kusagil päris lähedal solksatas vesi. Mingi elukas roomas raskelt ähkides kaldale, lõugade vahel väike kalaribul. „Stegokefaal,” tundsin ma tema sedamaid ära. „Ürgne katispealine.”

Kusagil eespool sahisid lehed ja lõpuks ilmus legendikule minust mitu korda suurem kahejalgne elukas ning hakkas nälaselt hambaid lõgistama. „Dinosaur!” ehmusin ma.

„Kõikide maismaaelukate hirm! Kuid ta oleks pidanud tulema hoopis hiljem. Vähemalt neljakümne miljoni aasta pärast.” Aga mul polnud aega kauem arutleda. Pahaselt silmi volksutav elukas tormas minu poole. Haarasin õlalt püssi, kuid märkasin alles siis, et püssi asemel on mul käes liblikavõrk. Seesama liblikavõrk, millega ma täna hommikul olin putukaid taga ajanud. Aga praegu aeti hoopis mind taga. Veel üks samm – ja elukas haarab mind oma võimsate lõugade vahele ...

„Aa-aa-aa!” kandus mu hädakisa kõrgele puude latvadesse. Hiigellõuad läksid lahti ja nõudsid Mõtko häälel:

„Sergiju, Sergiju, mis sul on? Ärka üles, Sergiju!”

Löin silmad lahti. Mõtko oli minu kohale kummardunud, valgustas mu nägu ning sakutas mind õlast.

„Kas nägid midagi õudset unes?”

„Ei näinud ma midagi unes,” vastasin pahaselt. „Lase mu käsi lahti, mis sa tast mudid!”

„Oota nüüd! Valutab sul kuskilt?”

„Ei valuta mul miski! See kõik on sinu tobedast lugemisest. Kas lõpetasid juba?”

„Lõpetasin. Ära nüüd torise. Juba heidan magama.”

Ta kustutas taskulambi ja heitis mu kõrvale.

„Head ööd!”

„Või veel! Mis heast ööst saab siin juttu olla,” ütlesin mina. „Oleksin äärepealt sinu lugemise kätte ära surnud.”

Kuid ülejäänud öö möödus vähimategi seiklusteta.

*„Jurkivka mõtkosaurus ehk Metsajärve koletis”, tõlkinud Andres Jaaksoo
(Eesti Raamat 1977)*